

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/6/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

231/2012. (VII. 4.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. január 4-én előterjesztett **panaszát** a 2012. július 4-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. január 4-én elektronikus úton terjesztette elő a beadványát, amelyet január 5-én aláírásával ellátva, postai úton is megerősített. Abban az alábbiakról számolt be.

2011. december 23-án egy spontán demonstráció keretén belül többedmagával passzív ellenállást tanúsított a Parlament épülete körül. A panaszos a Parlament déli sorompójánál ült az aszfalton, és társaival elzárták a parkoló bejáratát, így megakadályozva oda a gépjárművek bejutását.

A panaszost 11 óra körüli időben próbálták meg a rendőrök intézkedés alá vonni, és annak keretében elszállítani a helyszínről, de ekkor a panaszos még ki tudott szabadulni a két rendőr

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kezei közül, és visszaült a földre. A második inzultus előtt az egyik rendőr közölte a panaszossal, hogy bűncselekményt követett el, ezért felszólította, hogy hagyja el a területet. Erre a panaszos azt válaszolta, hogy véleménye szerint nem követett el bűncselekményt. Közvetlenül ezután két rendőr megemelte a panaszost, aki a rendőrök fellépésének passzívan ellenállt, majd további két rendőr érkezett, hogy az előbbi kettőnek segítséget nyújtson. Ezek a rendőrök is megragadták a panaszost és négyen együtt a földre fektették. Az egyik rendőr ezt követően a panaszos jobb, a másik a bal csuklóját próbálta a háta mögé csavarni, a harmadik rendőr pedig a lábát fogta a levegőben. A háta mögött lévő egyik rendőr továbbá egy kézzel a panaszos nyakát szorongatta, amit észelve a panaszos két alkalommal is kiáltva kérte, hogy a rendőr engedje el a nyakát. Annak ellenére azonban, hogy rengeteg szemtanú látta az esetet, a rendőrség a szorításon még öt-hat másodpercig nem engedett. Ezután a panaszost hasra fektették és a fejét erővel az aszfalthoz nyomták, így a halántéka és homloka közti területen másfél cm-es duzzanat és horzsolás keletkezett. A tarkója jobb oldalán 4 nappal később is látszódtak a horzsolások, amit utóbb a rendőrségen az orvos nem rögzített, pedig látnia kellett, hiszen alaposan vizsgálatot végzett. A rendőrségi látleletből a panaszos nem kapott saját példányt, de véleménye szerint a rendőri dokumentációban az irat fellelhető. A rendőrségen az orvos beutalta a panaszost a Szent János Kórházba, ahová a rendőrök el is vitték. A kórházban a panaszos koponyájáról és a bal csuklójáról röntgenfelvételeket készítettek, amely kimutatta, hogy jobb csuklóján zúzódás keletkezett, ezért gipszsinbe tették az alkarját. Mindez a járóbeteg vizsgálati lapból is kiténik. Utal rá a panaszos, hogy jobb vállízületében – meghúzódnak következtében – fájdalmat éret még az esetet követő 12. napon is.

A panaszos szerint elfogadhatatlan a vele szemben tanúsított rendőri brutalitás, ezért kéri az ügy Testület általi vizsgálatát.

2) A panaszos beadványához csatolta 2011. december 23-án kelt járóbeteg vizsgálati lapját, amely az alábbiakat rögzíti: a panaszosnak eszméletvesztése, amnéziája nincs, nem hányt, nem szédül, tudata tiszta, a tarkó szabad, a pupillák kerek, egyenlők, fényre reagálnak, kóros szemmozgások nincsenek, az agyidegek épek, saját reflexek kiválthatóak, oldalkülönbség, kóros reflexek nem észlelhetők, koponyaűri nyomás fokozódásra utaló jel nincs.

A homlok bal oldalán 2X3 cm-es contusio, felette felszínes abrasio látható, a beteg lehelete nem alkoholos. A jobb csukló nem duzzadt, enyhén nyomásérzékeny. Külsérelmi nyom nem látszik, a bőrön körkörös enyhe bőrpír észlelhető. A sérült végtagon keringési, mozgási és beidegzési zavar nincs. A többi végtag alakilag és funkcionálisan ép.

Diagnózis: a csukló és a kéz egyéb részeinek zúzódása, amely miatt kímélet, karfelkötés és gipszsin javallott.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az előállítás végrehajtásáról szóló, 2011. december 23-án kelt jelentés szerint a panaszossal szemben aznap 11 óra 58 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatást

és az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján ruházatátvizsgálatot foganatosítottak, majd az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították. Az intézkedés során a rendőrök az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, és az Rtv. 48. § b), c) és d) pontjai alapján bilincset alkalmaztak.

A rendőri intézkedés során a panaszost kórházba szállították. A keletkezett sérülés jellege: 8 napon belüli, zúzódásos; a sérülés foka: könnyű. Az intézkedés során anyagi kár nem keletkezett. A panaszos hozzátartozója vagy képviselője kiértesítését nem kérte.

Az események előzményeként a jelentés az alábbiakat rögzíti. N. J. M. r. törzsőrmester a sérelmezett események napján 6 órától 18 óráig látott el gépkocsizó járőrszolgálatot BRFK XVIII. kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén. A szolgálata teljesítése során, 11 óra 35 perckor megkülönböztető fény- és hangjelzés használatával a Lőrincz 101, Lőrincz 103, Lőrincz 104, Lőrincz 22 tagállomásokkal együtt indult a Parlamenthez, mivel az ott zajló demonstráció biztosításához további rendőri erőre volt szükség. A helyszínre érve azt az utasítást kapta Lőrincz 100-tól, hogy Darázs 3-mal (H. Z. r. őrnagy) vegye fel a kapcsolatot, amit haladéktalanul meg is tett. Darázs 3 utasítására a Kossuth tér I-es kapujához ment társával, S. I. r. törzsőrmesterrel, ahol Kinizsi I-es (L. P. r. őrnagy) utasítást adott neki és társának, hogy a földön – magukat egymáshoz láncolva – ülő tömegben lévő személyek előállítását kezdjék meg, mivel elállják a Parlament bejáratát, és magatartásukkal bűncselekményt valósítanak meg.

A két törzsőrmester a panaszost felszólította cselekménye abbahagyására a „Törvény nevében” szavak előre bocsátásával, aminek nem tett eleget. Ezt követően S. I. r. törzsőrmester a panaszos bal, illetve N. M. J. r. törzsőrmester a jobb karjánál hóna alá nyúlva a felszólítást megismételték, majd a panaszost a szolgálati gépkocsinhoz kívánták kísélni. Mivel a panaszos eközben mindkét kezével megpróbálta kivonni magát a rendőri intézkedés alól, igen nagy erőfeszítés árán sikerült csak megtartani a rendőröknek az egyensúlyukat. Ezt követően azonban a panaszos hanyatt vetette magát a földön, amelyet észlelve a rendőrök megpróbálták a hasára fektetni, és kezeit hátra helyzetbe helyezni, hogy meg tudják bilincselni, azonban a panaszos erősen ellenfeszített. Az intézkedés közben többször is felhívták a rendőrök a panaszos figyelmét, hogy működjön együtt, és ne álljon ellen, de ennek továbbra sem tett eleget.

Miután sikerült hasra fektetni a panaszost, Cs. B. r. őrmester a bal csuklójára, N. J. M. r. törzsőrmester pedig a jobb csuklójára fogott rá, így próbálták a kezeit hátrabilincselni. Ekkor a panaszos még erőteljesebben állt ellen olyan módon, hogy a teste alá akarta behúzni a kezeit. K. A. r. törzsőrmester a panaszos jobb lábánál, P. A. p. r. őrmester pedig a jobb, illetve a bal karjánál segédkezett a bilincselésnél. Az ő segítségükkel a panaszos jobb kezét N. J. M. r. törzsőrmester, míg bal kezét Cs. B. r. őrmester bilincselte hátra. Ezt követően S. I. r. törzsőrmesterrel a karját fogva és a hóna alá nyúlva felemelték a panaszost, majd odakísérték a szolgálati gépjárműhöz, amibe aztán beültek. A szolgálati gépjárműben a panaszos magatartása megváltozott, a kapott utasításoknak eleget tett. Mivel az ellenállással teljesen felhagyott, a bilincset 12 óra 10 perckor eltávolították róla. Ezt követően a panaszost a gyorskocsi utcai objektumba szállították további intézkedés céljából, ahol vele szemben ruházat- és csomagátvizsgálatot hajtottak végre. N. J. M. r. törzsőrmester bűncselekményre, szabálysértésre utaló eszközt nem talált a panaszosnál, és a körözési rendszerben, valamint a SIS nyilvántartásban történt ellenőrzése is negatív eredménnyel zárult.

A gyorskocsi utcai objektumban dr. K. G. r. o. őrnagy megvizsgálta a panaszost, majd a Szent János Kórház Traumatológiai osztályára irányította át. A kórházban az ellátó orvos további vizsgálatokat végzett, majd megállapította, hogy a panaszos fején, a szemöldöke felett 2 cm átmérőjű, 2-3 mm nagyságú duzzanat keletkezett, amely 8 napon belüli hámsérülés, továbbá a jobb csukóján zúzódásos nyomok vannak, amelyek ugyancsak 8 napon belül gyógyulnak. Egyéb külsérelmi nyom nem volt látható, azonban mivel a panaszos nagyon fájlalta a jobb csuklóját, az orvos nem tudta egyértelműen kizárni az elmozdulás nélküli törést, ezért 1 hét elteltével kontrollvizsgálatot írt elő. A r. törzsőrmester ezt jelentette Rendész-2-esnek, majd a panaszost visszazállította a gyorskocsi utcai objektumba, ahol átadta K. L. r. főtörzsőrmesternek. Az intézkedésről hang- és képfelvétel készült.

Az intézkedés kapcsán készült parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján fogatosított igazoltatás, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján végzett ruházatátvizsgálás és az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján történt előállítás jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedés során az Rtv. 48. § b), c) és d) pontjai alapján alkalmazott bilincs szintén jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedés megfelelt továbbá az arányosság Rtv. 15. §-ában foglalt követelményeinek.

2) M. T. r. főhadnagy 2011. december 23-án kelt parancsnoki kivizsgálásában előadta, hogy 2011. december 23-án 11 óra 58 perckor a budapesti Kossuth téren, a Parlament I. beléptető kapujánál rendőri intézkedés vált szükségessé a panaszossal szemben, mivel többedmagával eltorlaszolta a kapu befelé vezető sorompójánál az úttestet oly módon, hogy azon a gépjárműforgalom lehetetlenné vált. A panaszos társaival összekapaszkodva, több személy pedig egymással összeláncolva ült az úttesten, aminek következtében a parlamenti képviselők nem tudtak gépkocsival behajtani a parkolóba. A demonstrálók másik csoportja a kihajtást akadályozta ugyanilyen módszerrel.

A jogsértő cselekmény abbahagyására L. P. r. őrnagy, a helyszín parancsnoka többször felszólította a jelenlévőket, közölve, hogy cselekményükkel elkövetik a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 175. § (1) bekezdés szerinti személyes szabadság megsértése büntettet, azonban a résztvevők erre egyáltalán nem reagáltak. Ezt követően, a rendezővel folytatott egyeztetést követően L. P. r. őrnagy utasítást adott a rendőri intézkedések megkezdésére. A rendőrök a passzív ellenállást tanúsító résztvevőket egyesével vonták intézkedés alá.

A panaszossal szemben S. I. r. törzsőrmester és N. J. M. r. törzsőrmester kezdte meg az intézkedést az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján. A panaszos az intézkedésnek passzívan ellenállt oly módon, hogy a rendőri felszólításnak nem engedelmeskedett. Ezért a rendőrök az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert alkalmaztak vele szemben, amire előzetesen többször is figyelmeztették. S. I. r. törzsőrmester a panaszos bal, míg N. J. M. r. törzsőrmester a jobb felkarja alá nyúlt, így próbálták meg a panaszost álló testhelyzetbe hozni. Ezzel egy időben azonban a panaszos megpróbálta magát az intézkedés alól kivonni és karjait a fogásból kirántani. Az intézkedő rendőrök ezt észelve megpróbáltak fogást váltani, amely során a panaszos hanyatt vetette magát. Az intézkedés eredményes befejezése érdekében K. A. r. törzsőrmester, P. Á. p. r. őrmester és Cs. B. r. őrmester sietett segítségére az intézkedőknek. Együttes erővel megtörték a panaszos ellenállását, majd az Rtv. 48. § b), c), d) pontjai alapján bilincselést alkalmaztak, amely eszköz elérte a kívánt eredményt.

A továbbiakban a panaszost a Budapest II. kerület, Gyorskocsi utcában lévő rendőrségi objektumba szállították a szükséges eljárás lefolytatása érdekében. A panaszos az előállítás során rendőri bántalmazást panaszolt, amit az orvosi vizsgálatát végző dr. K. G. r. o. őrnagynak is megerősített.

A r. főhadnagy a kivizsgálás során az alábbi jogszabályokra volt figyelemmel: Rtv. 13. § (1)-(2) bekezdése, 15. § (1)-(2) bekezdése, 16. § (1) bekezdése, 17. § (1)-(2) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdése, 47. §-a, 48. § b)-d) pontjai, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (3) bekezdése; 28. § (1) bekezdése, a 38-39. §-ai, 40. § (1)-(2) bekezdése és 41. § d) pontja.

A r. főhadnagy a kivizsgálás során az alábbiakat állapította meg.

S. I. r. törzsőrmester és N. J. M. r. törzsőrmester, akik mindketten a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Járőrszolgálati Osztály tagjai, 2011. december 23-án 11 óra 55 perckor Budapest V. kerület, Kossuth téren az Rtv. 13. § (1) bekezdése, valamint előljárási utasítás alapján jogszerűen kezdeményeztek rendőri intézkedést a panaszossal szemben. A panaszos a rendőri intézkedésnek kezdetben passzívan, majd aktívan ellenállt, ami előbb abban nyilvánult meg, hogy az utasításoknak nem engedelmeskedett, majd testi erejét kihasználva megpróbálta magát az intézkedés alól kivonni. Az intézkedő rendőrök az Rtv. 15. § (2) bekezdésére figyelemmel a panaszossal szemben testi kényszer alkalmaztak, amit a tanult karfeszítések használatával hajtottak végre. Mivel a panaszos többször kirántotta magát a fogásból, az intézkedő rendőrök segítségére sietett Cs. B. r. őrmester (BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Járőrszolgálati Osztály), aki a panaszos bal lábát fogta meg, majd a földre kerülést követően a bal kéz hátrafeszítésében segített, továbbá K. A. r. törzsőrmester (BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Szakszolgálati Osztály), aki a jobb lábát fogta le az intézkedés alá vontnak, valamint P. Á. p. r. őrmester (BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Szakszolgálati Osztály), aki először a jobb kar hátrafeszítésében, majd a bal kar bilincselésében működött közre. A panaszosra a bilincset N. J. M. r. törzsőrmester helyezte fel, először a jobb csuklójára, majd a balra. Ekkor S. I. r. törzsőrmester már a panaszos bal lábát fogta le. Mivel a panaszos aktív ellenállást tanúsított, az intézkedés biztonságos befejezése érdekében szükségszerű volt a mozgásképtelenné tétele. Ezen cél a sérülésveszély minimalizálásával a végtagok leszorításával érhető el. Ezt bizonyítja az is, hogy igen rövid idő elteltével (amíg a kb. 8-10 méterre lévő járműig kísérték) a panaszos ellenállása teljesen megszűnt, együttműködővé vált, ezért a bilincset még a helyszínen eltávolították róla.

A kivizsgálás megállapítása szerint a testi kényszer alkalmazása az Rtv. 47. § alapján, figyelemmel továbbá a Szolgálati Szabályzat 40. § (1) és (2) bekezdésére jogszerű és szakszerű volt. A bilincs alkalmazása elengedhetetlenül szükséges volt továbbá nevezettel szemben, mivel az enyhébb kényszerítő eszköz a kívánt célt nem érte el. A bilincs használata az Rtv. 48. § b)-d) pontjai alapján, figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés a) és d) pontjára, a (4) bekezdés b) pontjára, valamint (6) bekezdés a) és aa) pontjára, szükséges, jogszerű és szakszerű volt. Ezt követően a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították a Budapest II. kerület, Gyorskocsi utcába, amely intézkedés a r. főhadnagy megítélése szerint a fentiek alapján ugyancsak szükséges, jogszerű és szakszerű volt.

A testi kényszer és bilincs alkalmazása során a panaszoson az alábbi sérülések keletkeztek, amelyeket az objektumban lévő dr. K. G. r. o. őrnagy állapított meg és látott el: a bal homlokduddoron kb. 2X3 cm-es duzzanat felületes hámphorzolással; a jobb vállon 3X3 cm-es bőrpír; a nyak hátsó felszínén, a csuklyásizom bal oldali szélénél 2X0,5 cm-es vörhenyes bőrterület; a nyak hátsó részén, a C7 csigolya felett 8X0,5 cm-es bőrpír; a nyak jobb oldalán, a fejbiccentő izom és a csuklyásizom között halvány bőrpír; jobb csukló tenyerén 3X4 cm-es hámfosztás; a csukló külső felszíne tapintásra érzékeny. A jobb csukló érzékenysége miatt a vizsgáló orvos szakorvosi vizsgálatot is javasolt, amit utóbb a Szent János Kórház Traumatológiai szakrendelésén dr. B. G. végzett el, aki a vizsgálat alapján zúzódást állapított meg, és azt ellátta.

A r. főhadnagy a gyorskocsi utcai objektum folyosóján szóban meghallgatta a panaszost, aki elismerte, hogy az előállítás okaként megjelölt cselekményt elkövette, azonban azzal nem értett egyet, hogy azzal jogsértés valósított volna meg. Ezen oknál fogva véleménye szerint a rendőri intézkedés jogszerűtlen volt, így annak során mielőbb vissza akarta nyerni személyes szabadságát. Közben érte a rendőri bántalmazás, amely abban merült ki, hogy 5-6 rendőr „ráugrott”, és a kezeit csavargatták. Az egyik rendőr, akinek személyét pontosan meghatározni nem tudta, kétszer megszorította a tarkóját is. Ezt követően a rendőrök megbilincseltek. A panaszos azon kérdésre, hogy a rendőrök megütötték-e vagy megrúgták-e, nemmel válaszolt.

A r. főhadnagy az események kapcsán hivatkozik a Szolgálati Szabályzat 40 §-ára, amely szerint „a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.” Megjegyezi még, hogy a panaszos sajátos módon értelmezi a hatályos jogszabályokat („az emberölés nem bűn, azt szabad”).

A r. főhadnagy meghallgatta az intézkedésben résztvevő rendőröket, akik a jelentésben leírtakat fenntartották. Egybehangzóan, külön-külön elmondták, hogy az intézkedés alá vont személlyel szemben a kényszerítő eszközöket csak addig használták, amíg az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósult. Ennek során a tanult intézkedéstaktikai fogásokat alkalmazták, törekedve arra, hogy azok sérülést ne okozzanak.

A panaszos sérülései feltételezhetően a kényszerítő eszközök szakszerű használata során, a panaszos igen aktív ellenállásának köszönhetően keletkeztek. A testi kényszert a rendőrök a panaszos ellenállásának megtörésére, ellenszegülésének abbahagyására alkalmazták.

Mindezek alapján a r. főhadnagy arra a megállapításra jutott, hogy az intézkedés és a kényszerítő eszközök alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, a rendőri fellépés megfelelt továbbá az arányosság követelményeinek.

A fentiekről a r. főhadnagy 15 óra 36 perckor tájékoztatta dr. F. Zs. ügyeletes ügyészt, aki kérte a keletkezett iratoknak a következő munkanapon történő megküldését. Egyéb azonnali intézkedést nem tartott indokoltnak.

A rendőri intézkedésről V. I. r. törzsőrmester, az ORFK GF KM-GEI technikus a Terepjáró-2 kezelője készített rendőrségi felvételt, amely az eljárás során kikérhető. A r. főhadnagy megjegyzi még, hogy Parlament épülete körül fogatosított rendőri intézkedéseket a helyszínen lévő média képviselői is rögzítették.

3) A Lehet Más a Politika (továbbiakban: LMP) képviselőjében K. M. jelentett be békés demonstrációt a BRFK állományaiba tartozó egyik r. hadnagy e-mail címén 2011. december 19-én. Abban a rendezvény kezdetét 2011. december 23. 10 órában, a végét 18 órában határozta meg, helyszíneként pedig 1055 Budapest, Kossuth tér, az Országház XVII. kapujának járdaszakasza és a Kossuth tér 4. szám előtti parkoló szerepelt. A rendezvényen résztvevők várható létszáma 1500 fő, a rendezvény zavartalan lebonyolítását biztosító rendezők száma 15 fő.

4) Dr. R. A. r. alezredes, a BRFK Hivatala Jogi Koordinációs és Titkársági Főosztályának vezetője 2011. december 19-én kelt feljegyzésében rögzíti, hogy az LMP bejelentése hiányos, mert nem tartalmazza a rendezvény célját, napirendjét és a rendezvényt szervező szerv címét, ezért azzal kapcsolatban hiánypótlás szükséges.

5) A 2011. december 19-én tartott egyeztetésről szóló jegyzőkönyv rögzíti, hogy az LMP nevében K. M. 2011. december 19-én 10 órától 18 óráig a Budapest V., Kossuth Lajos tér 4. szám előtti parkoló területére, illetve a Parlament XVII. bejárata előtti járdaszakaszra jelentett be demonstrációt. Az egyeztetésen az LMP képviselőjében K. M., a bejelentő, a rendőrség részéről pedig P. Sz. r. főhadnagy vett részt.

A r. főhadnagy felhívta a megjelent képviselő figyelmét, hogy a bejelentés nem tartalmazza a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvényben meghatározott kötelező tartalmi elemek közül a rendezvény célját, illetve napirendjét. Tájékoztatta ezután a megjelentet a fővárosi zöldfelületi rendszerbe tartozó zöldterületek és zöldfelületek védelméről, használatáról, ferntartásáról és fejlesztéséről szóló 10/2005. (III. 8.) Fővárosi Közgyűlési Rendelet szabályairól. Nyomatékosan felhívta a figyelmet arra, hogy a rendezvény rendjének fenntartásáért a szervező felelős, aki ebbéli kötelezettségének a rendezők útján szerez érvényt. A rendőrség a szervező felkérésére közreműködik a megbomlott rend helyreállításában, illetve a közrend és közbiztonság fenntartása érdekében beavatkozási kötelezettsége is van amellet, hogy a rendezvény nyilvánvalóan – és deklaráltan is – nem valósíthat meg bűncselekményt vagy arra való felhívást, továbbá nem járhat mások jogának sérelmével. A rendezvény békés jellegének elvesztése pedig automatikusan a rendezvény végét jelenti. Utalt a rendezvényen fegyveresen vagy felfegyverkezve való megjelenés tilalmára, és nyomatékosan kiemelte, hogy a fenti kritériumoknak meg nem felelő rendezvény nem részesül alkotmányjogi védelemben,

A rendezvénytartására vonatkozóan felhívta a figyelmet arra, hogy a rendezvény a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, illetve a Parlament rendeltetésszerű működését nem zavarhatja, az oda történő ki- és bejárást, illetve a delegációk esetleges mozgását nem akadályozhatja. Utalt továbbá arra, hogy Köztársasági Őrezred parancsnoka a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, illetve a Parlament veszélyeztetettségét rendszeresen felülvizsgálja, és annak függvényében változhat a rendezvény idején az aktuális személy- és létesítménybiztonsági intézkedés, amely ez esetben a rendőrség honlapján megtekinthető lesz. Felhívta a figyelmet, hogy a jelenlegi, Parlamentre vonatkozó (és a rendezvény tervezett

időpontjára is érvényes) intézkedés a www.police.hu honlapon megtalálható, annak tartalmáról a bejelentőt tájékoztatta.

A r. főhadnagy beszámolt arról is, hogy 2011. december 1-től 2011. december 31-ig Budapest V., Kossuth Lajos tér teljes területére, 376 + 180 m² területre kulturális rendezvény („Téli Ünnepekör”) megtartása céljára a Hungarofest Nonprofit Kft. közterület-használati megállapodást kötött Budapest Főváros Önkormányzatával. A fentiekre tekintettel a Kossuth Lajos tér érintett területe a fenti időszakban nem minősül közterületnek, ott a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó rendezvény nem tartható.

Felhívta a figyelmet, hogy a bejelentés szerinti rendezvénytartás esetlegesen megalapozhatja a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 8. § (1) bekezdés szerinti tiltó okot („Ha a bejelentéshez kötött rendezvény megtartása a népképviselői szervek vagy a bíróságok zavartalan működését súlyosan veszélyeztetné, vagy ha a közlekedés más útvonalon nem biztosítható, a rendőrség a bejelentésnek a hatósághoz való beérkezésétől számított 48 órán belül a rendezvénynek a bejelentésben megjelölt helyszínen vagy időben való megtartását megtilthatja.”). Tájékoztatta a megjelentet, hogy az esetlegesen tiltásra okot adó körülmény a rendezvény helye vagy ideje megváltoztatásával elhárítható.

Tájékoztatót adott arról is, hogy 2011. december 23-án 14 órától 11 óráig a Budapest V., Kossuth Lajos tér, KIM parkoló területére a Magyarországi Krisna Tudatú Hívők Közössége a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó demonstrációt jelentett be. A BRFK a rendezvény-bejelentést tudomásul vette. Erre való tekintettel felhívta a figyelmet, hogy a gyülekezési törvény hatálya alá tartozó rendezvények vonatkozásában az azonos időpontra és helyszínen bejelentett rendezvények megtartására a bejelentés időpontja szerinti elsőbbségi szabály nem vonatkozik. Amennyiben a felek a rendezvények megtartására vonatkozóan nem jutnak megegyezésre, úgy a rendőrség feladata, hogy az adott területet a felek között megossza.

K. M. a r. főhadnagy kérésére a rendezvénnyel összefüggő elképzelései kapcsán elmondta, hogy a fenti tájékoztatásokat és figyelmeztetéseket megértette. A rendezvények megtarthatósága érdekében a rendezők felveszik a kapcsolatot a Krisna Tudatú Hívők Közösségével, és az egyeztetést követően annak tartalmáról a BRFK-t haladéktalanul tájékoztatják. A rendezvényt két különálló esemény keretei között kívánják megtartani akként, hogy 10 órától 14 óráig néma figyelemfelhívást, 16 órától 18 óráig egy tiltakozó demonstrációt kívánnak megvalósítani.

A 10 órától 14 óráig tartó rendezvénynek előkészületei nem lesznek, sem színpadot, sem kihangosítást nem telepítenek. A résztvevők 10 órától gyülekeznek egyénileg a Parlament I. kapuja melletti járdaszakaszokon mindkét irányban, illetve a Parlament XVII. kapuja előtti járdaszakaszon. A rendezvény helyszíneire szervezett érkeztetés, illetve szervezett vonulást nem terveztek. A rendezvény a gyülekezéssel egyidejűleg, 10 órakor veszi kezdetét, amelynek keretében transzparenszekkel történő néma figyelemfelhívó jelenlétre kerül sor. A ki- és bejárást nem kívánják akadályozni. A rendezvény 14 órakor ér véget, ezt követően a résztvevők a helyszínről egyénileg távoznak. A rendezvény során a közúti közlekedést semmilyen formában nem kívánják akadályozni.

16 órától tartó tiltakozó demonstráció előkészületei 14 órakor kezdődnek, amelynek keretében a Kossuth Lajos téren, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium előtti L alakú parkoló

területén (Parlament felőli behajtóhoz) egy kb. 15 négyzetméteres színpadot, mobil áramforrásról működtetett hangosítást, illetve esetlegesen egy kivetőt telepítenek. A hangosítás iránya a KIM épülete felé lesz tájolva. A rendezvény résztvevői 15 óra 30 perctől gyülekeznek egyénileg a KIM parkoló területén. A rendezvény helyszínére szervezett érkeztetés, illetve szervezett vonulás nem tervezett. A rendezvény 16 órakor veszi kezdetét, annak keretében beszédek, felszólalások és zenei betétek hangzanak el. Amennyiben (jogi és technikai) lehetőség nyílik, a rendezvény napirendi pontjaként a kivetítőn online parlamenti közvetítésre kerül sor. Egyéb napirendi pont a fentiekén kívül nem lesz.

A rendezvény 18 órakor ér véget, ezt követően a résztvevők a helyszínről egyénileg távoznak. A technikai bontás legkésőbb 20 óráig megtörténik, a helyszínt a rendezők eredeti állapotába visszaállítják. A rendezvény során a közúti közlekedést, illetve a 2-es jelzésű villamos közlekedését nem kívánják akadályozni. Amennyiben a résztvevők létszáma azt mégis indokolja, úgy kéri az adott területen a forgalom szükséges mértékű korlátozását. A rendezvény célja a kormány politikájával kapcsolatos tiltakozó demonstráció. A rendezvényekre védett személyt nem várnak. A 10 és 14 óra közötti időre tervezett rendezvényen kizárólag az LMP aktivistái és képviselői vesznek részt, kb. 100-100 fő helyszínenként. Ehhez 5-5 fő LMP feliratú kabáttal megkülönböztetett rendezőt állítanak ki.

A 16-18 óra közötti demonstrációhoz különböző társadalmi szervezetek jelezték csatlakozási szándékukat, de ahhoz egyénileg bárki csatlakozhat, aki azonosul a rendezvény céljával. A szervezők kb. 1500 fő részvételére számítanak, ehhez 20-25 fő LMP feliratú kabáttal megkülönböztetett rendezőt állítanak ki.

A létszám emelkedésével a rendezők számát arányosan emelik. Felelős főszervező mindkét rendezvény tekintetében K. M. lesz, aki mindvégig tartja a kapcsolatot a biztosítás parancsnokával. A rendezvényen díszletként célhoz kötődő zászlókat és transzparenszeket alkalmaznak, egyéb extra díszlet nem tervezett. A rendezvényről a médiát értesítik, a rendezvényt különböző internetes portálokon, illetve a média útján hirdetik meg.

A r. főhadnagy tájékoztatta a bejelentőt, hogy a BRFK a törvényes határidőn belül elbírálja a rendezvénytartási szándékot. Döntését a bejelentővel közli először. Felhívta a figyelmet a vonatkozó szabálysértési és büntetőjogi rendelkezésekre, valamint a főszervező egyetemleges kárfelelősségére. Hozzátette, hogy amennyiben a BRFK védett személyeket is magába foglaló delegációk várható mozgásáról tudomást szerez, úgy arról a szervezőket tájékoztatja annak érdekében, hogy a védett személy mozgása garantált legyen. A védett vezetők és delegációk mozgása, valamint a későbbi rendezvény-bejelentések esetén további egyeztetésre kerülhet sor. Felhívta továbbá a figyelmet, hogy egy esetleges tudomásul vétel nem lehet akadálya a gyülekezési jog későbbi korlátozásának, mivel azt olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadsága védelme érdekében szükségesek. Kiemelten felhívta a figyelmet arra is, hogy ha a gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt vagy annak elkövetésére való felhívást valósít meg, valamint mások jogainak és szabadságának sérelmével jár, – egy esetleges tudomásul vétel ellenére is – a rendőrség a rendezvényt feloszlatja.

K. M. a tájékoztatást tudomásul véve elmondta, hogy a rendezvény során a rendőrséggel minden tekintetben együttműködnek. A Parlament rendeltetésszerű működését, illetve a ki- és behajtást semmilyen formában nem kívánják akadályozni. Amennyiben a rendezvény

paramétereiben lényeges változás következik be, akkor azt soron kívül írásban jelzik a BRFK-nak.

6) B. N. r. alezredes 2011. december 21-én kelt hivatalos feljegyzésében rögzítette, hogy aznap telefonon beszélt K. M.-mel, aki a LMP nevében 2011. december 23-án 10 órától 18 óráig Budapest V., Kossuth Lajos térre bejelentett rendezvénnyel kapcsolatban az alábbi módosításokat kívánta közölni.

A 2011. december 23-án 10 órától 14 óráig a Parlament I. és XVII. kapuja melletti járdaszakaszon megtartani kívánt demonstráció ideje 2011. december 23-án 9 órától 11 óráig terjedő időszakra változik. A 2011. december 23-án 16 órától 18 óráig a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium előtt található parkolóban megtartani kívánt demonstráció előkészületeinek kezdete 13 óra lesz. A rendezvény nem ér véget 18 órakor, hanem ettől az időponttól egy fáklyás élőlánc kialakítására kerül sor a Parlament keleti oldalán, a József Attila szobortól a Károlyi Mihály szoborig olyan módon, hogy a Parlament IX. kapuja előtt található parkoló területét érintő közterület-használati megállapodást a résztvevők tiszteletben tartják, illetve a Parlament északi és déli bejáratát szabadon hagyják. Az élőláncot 19 óra 9 perckor megszüntetik, és a résztvevők 20 óráig egyénileg távoznak a helyszínről.

7) L. A. r. főhadnagy és B. I. r. főhadnagy 2011. december 27-én kelt jelentésükben előadták, hogy a Köztársasági Őrezred által KÖE-97 és KÖE-98 azonosító számon csatolt DVD lemezeket megtekintették. A KÖE-97 azonosító számú lemezen a Kossuth téren és annak környékén tapasztalható eseményekről készült felvételek láthatóak 2011. december 23-án 10:36:45 és 10:38:42, illetve 12:00:26 és 12:49:59 közti időszakban, míg a KÖE-98 azonosító számú lemezen a 09:25:48 - 11:20:06 (ENE01), a 10:15:02 - 10:36:44 (ENE02), valamint a 11:00:38 - 11:18:52 (ENE03) közötti időszokról készült felvételek láthatók.

A KÖE-97 számú felvételen olyan esemény, mely bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanújára utalna, nem látható.

A KÖE-98 számú lemez felvételein az ENE02 mappában 164728–03. számú videón 10:19:28 időben látható, amint egy sötétkék színű autó ráfordul a parkoló behajtójára, amit ekkora már a lelancolt tüntetők elálltak, majd pár másodperc várakozást követően visszatolat, és továbbhajt. Az autó rendszáma nem látszik.

A 164728–07. számú felvételen 10:26:16 időben egy kék színű autó, majd a 164728-08. számú felvételen 10:27:52 időben egy fehér színű autó áll meg a tüntetőkkel szemben, azonban néhány másodperc elteltével mindkét autó visszatolat, és továbbmegy. Az autók rendszáma a felvételeken nem látható.

A 164728–12. számú felvételen a parkoló belülről látható, amikor 10:32:21 időben egy kék és egy fehér autó érkezik, amelyek nem hajtanak el a kijáratig, ahol ekkorra már lelancolt tüntetők ülnek, hanem mindkét autó megfordul, és a parkolón belül más irányban továbbhalad.

A Köztársasági Őrezred által részére bocsátott KÖE-99 azonosító számú lemezt annak formátuma miatt nem tudták megtekinteni, így az azon szereplő felvételekről érdemben nyilatkozni nem tudtak a r. főhadnagyok.

8) Az előállítás időtartamáról szóló, 2011. december 23-án kelt igazolás szerint a panaszos előállítása aznap 11 óra 58 perctől 19 óra 15 percig tartott. Ez idő alatt a panaszos a Budapest Rendőrkapitányság Gazdaságvédelmi Főosztály Korrupciós Bűnözés Elleni Osztály Gyorskocsi utcában lévő épületében tartózkodott. Az előállítás ideje alatt sérülése nem, azonban panaszja keletkezett.

Az igazolás tartalmazza az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa, a Testület, a Magyar Helsinki Bizottság, a PATENT Patriarhátust Ellenzők Társasága, a NANE Egyesület, a Rompage és az Amnesty International Magyarország elérhetőségeit.

9) A panaszos gyanúsított kihallgatásáról 2011. december 23-án készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a panaszos kihallgatása aznap 19 óra 15 perckor kezdődött, és 19 óra 39 percig tartott.

A panaszossal először az eljáró rendőr közölte a gyanúsítást, ami szerint a Be. 179. § (1) bekezdése alapján gyanúsítottként hallgatják ki, mert rendelkezésre álló adatok szerint megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 2011. december 23-án Budapest V. kerület, Kossuth téren a Parlament parkolójának összes kijáratát társaival együtt lezárta olyan módon, hogy magukat a környező oszlopokhoz láncolták, és a parkolót gépjárművel elhagyni szándékozó személyeket azzal akadályozták. A panaszos fenti cselekménye alkalmas a Btk. 175. § (1) bekezdésbe ütköző és minősülő személyes szabadság megsértése büntett megalapozott gyanújának megállapítására.

A panaszos a gyanúsítás ellen panasszal élt, de vallomást nem kívánt tenni.

A védője annyit adott elő, hogy a demonstráció spontán volt, amit a nemzetközi jog (1950. évi Római Egyezmény), az uniós jog, illetve a magyar jogszabályok is jogszerűnek ismernek el. Továbbá hivatkozott az Alkotmánybíróság 75/2008. (V. 29.) sz. AB határozatra is, ami a spontán demonstráció (gyülekezés) definícióját pontosan megadja. Ez a határozat indokolásának IV. 3. 1. alpontjában van meghatározva, és e szerint a spontán demonstráció jogszerű, amennyiben politikai célt szolgál, figyelemfelkeltő, meghökkentő, több személy vesz benne részt és rövid ideig tart. Továbbá az ilyen demonstrációk jellemzője még a békés, közéleti cél. Köztudomású, hogy az országgyűlés az adott napon szavazott az új választási törvényről, az új adótörvényről és az új felsőoktatási törvényről, amely törvények a jogállamiságot alapvetően befolyásoló jogszabályok. A panaszos a spontán demonstrációban vett részt, ami nem volt más, mint egy gyors reakció az országgyűlés aznapi szavazására és annak borítékolható (a kormány 2/3-os többsége végetti) eredményére. A Parlament személyi forgalma (ki- és bejárás) mindvégig szabad volt, csak a személygépjármű bejárók használatát korlátozták időszakosan, az országgyűlés működött. Miután ez egy jogszerű demonstráció volt, ezért mindennemű rendőri intézkedés jogszerűtlen volt, aminek vonatkozásában is panaszt kívánnak az érintettek tenni. A panaszos egyetlen személyt sem fosztott meg a szabadságától, minderre tekintettel kéri a büntetőeljárás haladéktalan megszüntetését bűncselekmény hiányában. Végezetül kiemelte még, hogy a panaszos magatartása a gyülekezési jog gyakorlásának körébe tartozott.

III.

A Testület a vizsgálat során figyelembe vette az alábbi videofelvételeket is.

A)

A panaszos által hivatkozott videoanyagok az alábbiakat rögzítik.

1) A [...] linken elérhető 43 perces felvételen a délelőtti figyelemfelhívó akció látható. A felvétel kezdetén a szervező közli a jelenlévőkkel a rendőrség azon kérését, hogy ne ugráljanak le a járdáról. A résztvevők (kb. 30 fő) a Parlament XVII. kapuja előtt – részben az úttesten állva – arra szólítják fel a gépkocsival érkező képviselőket, hogy „Ne árulják el a demokráciát!”. A résztvevők a Fidesz színeiben mandátumot szerzett képviselők kinyomtatott képeit tartják a kezükben, rajtuk a fenti felhívással. A beléptető kapuhoz (kb. 1 perc elteltével) 4 rendőr érkezik, akik a kapu mellett álldogálnak tovább.

4 perc 32 másodperctől látszik, ahogy a rendőrök – újságírók gyűrűjében – felemelik a földről az LMP kiláncolt képviselőjét, V. G.-t, és elviszik az úttestről. A láncsal eközben elhúznak egy, V. G.-hoz hozzáláncolt képviselőt is a földről. A kapu előtt további két képviselő ismerhető fel kiláncolva. Eközben az aktivisták az út két oldalán állva továbbra is transzparenszeket tartanak, és a korábbi jelmondatot ismételtetik.

A továbbiakban a rendőrök és V. G. beszélgetése követhető nyomon. A rendőr közli, hogy a rendezvény résztvevői arra nem kaptak engedélyt, hogy lezárják az utat, mire reagálva az LMP-s képviselő azt feleli, hogy ő nem zárta le. A rendőr megkéri a képviselőt, hogy ne menjen vissza, majd utal rá, hogy az oldalt álló aktivisták valóban nem zárják el az utat. Ezután a képviselő visszaindul az úttestre, de a rendőrök megfogják a karját. V. G. később a TV2 riportérének nyilatkozik, eközben az autóforgalom zavartalan.

7 perc 50 másodperctől több aktivista láncolja magát a bejárat elé, ahol addig csak képviselők voltak. Egy gépkocsi a tömeget látva kifarol a bejárat elől. A tömeg a „demokráciát, demokráciát!” szólamot skandálja, eközben egyre hosszabb a kocsisor a beléptető kapunál.

Ezt követően a kapu előtt álló összeláncolt sorfal látható, majd az, amint egy rendőrségi kisbusz érkezik a helyszínre. Az előbbi kocsisorban állók eközben kitolatnak a beléptető kapu elől.

A 10. perctől a Parlament Balassi Bálint utca felőli oldalán található kerékpáros úton álló, összeláncolt LMP-s sorfal látható.

A 11. perctől pedig a Parlament I. beléptető kapujánál leláncolva ülő aktivistákat mutatja a kamera, illetve azt, hogy egy rendőr erővágóval próbálja meg elvágni a vasláncot. Ezt követően a bejáratútszakasz két oldalára rendőrök sorakoznak fel. Később az egyik országgyűlési képviselő vitatkozik a demonstrálókkal. A lánc legszélén ül a panaszos. Eközben a többi tüntető a kapu előtt a járdán állva a „demokráciát, demokráciát” szólamot

skandálja, mialatt több gépkocsi visszatolat a kapu elől, mert nem tudnak behajtani a tüntetőktől a parkolóba.

A 15. perctől egyesével kéri a tüntetőket a rendőrök, hogy kelljenek fel az útból, de nem járnak sikerrel. A következő snittben még több tüntető ül a földön (köztük a panaszos, ekkor már a sor közepén), teljesen elzárva a beléptető kaput az autóforgalom elől.

Ezután a tüntetők elállják a Parlament előtti kerítés megnyitott szakaszát, illetve a VII. kapunál folytatódik a forgalom akkénti akadályozása, hogy az LMP-s képviselők és aktivisták ott is leülnek a földre, és magukat egy láncsal kötik össze. A VII. kapunál az MSZP, az I. kapunál pedig a Demokratikus Koalíció (DK) képviselői adnak interjút eközben.

A felvétel 25. percében az I. kapunál L. P. r. örnagy hangosbemondón keresztül felszólítja a tüntetőket, hogy biztosítsák a szabad bejárást, az utak elzárását fejezzék be, különben további rendőri intézkedést fognak foganatosítani az ellenszegülőkkel szemben jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt. Ekkor a rendőrök már igazoltatásokat végeznek, amivel egy időben Gy. F. képviselő felszólítja a földön ülőket, hogy maradjanak a helyükön. A panaszos kezét fog a DK szóvivőjével.

A felvétel 26. percében a VII. kapunál intézkednek a rendőrök, és erővágóval elnyírják a láncokat, majd két-két, illetve négy-négy rendőr egyesével felállítja és elkíséri, illetve felemeli és elviszi a tüntetőket, majd beültetik őket egy rendőrségi kisbuszba.

A felvétel 31. percében újabb rendőri erők érkeznek az I. kapuhoz. Itt is elkezdik erővágóval elvágni a láncokat. Hangosbemondón keresztül felszólítja a sajtó munkatársait a rendőrség, hogy ne akadályozzák az intézkedést, és a lezárt területeket hagyják el, ellenkező esetben szabálysértési eljárást fognak velük szemben kezdeményezni. A rendőrök, miután felszólítják őket, hogy ne akadályozzák a rendőri intézkedést, elkezdik elvezetni tüntetőket, illetve az intézkedést akadályozó országgyűlési képviselőket is. Ezután Gy. F.-t is előállítják, a kamerás az ő elkísérését követi.

A 40. percnél látszik, hogy a rendőrök megpróbálják elvezetni a panaszost, aki azonban próbálja magát kitépni az intézkedő rendőrök kezéből. A dulakodás során a panaszos elesik, végül a rendőrök földre viszik, közben további két rendőr segít az intézkedőknek. A panaszos egyszer megpróbál felállni, de leszorítják a földre. (A felvételen csak a tömegben keresztül látszódnak az események, ezért teljesen tisztán nem kivehetők.)

2) Az index.hu (...) másfél perces videofelvételén (az I. kapunál ülő tüntetőkkel szembeni rendőri intézkedés látszik. A panaszos mellett ülő férfit felállítják a rendőrök, amit a panaszos úgy próbál megakadályozni, hogy megfogja a férfi lábát, azonban az egyik intézkedő rendőr lefejtí róla a kezét. 1 perc 20 másodpercnél a panaszost akarják felállítani, aki azonban kitépi a rendőrök kezéből magát, és visszaül a földre.

3) Az ATV Híradójának (...) 9 perces felvételén 1 perc 58 másodpercnél látszik a panaszos, amint ellenáll a vele szemben kezdeményezett rendőri intézkedésnek. Miután azonban megpróbálja magát kitépni a rendőrök fogásából, egy harmadik rendőr hátulról kiemeli a lábát, és végül négyen együtt a földre fektetik. A rendőrök többször felszólítják, hogy tegye hátra a kezét, de a panaszos nem engedelmeskedik. Két rendőr a kezénél, míg egy harmadik a

nyakánál fogva próbálja lenyomni, de a panaszosnak sikerül kiszabadulnia és a hátára fordulnia. A rendőrök ismét többször felszólítják, hogy tegye hátra a kezét, eközben kívülről egy férfi azt kiabálja, hogy csak passzívan álljon ellen a panaszos, de azt erősen.

B)

Sem a rendőrség, sem a panaszos nem hivatkozott az alábbi felvételekre, ám azokat a Testület az ügy körülményeinek vizsgálata során saját döntése alapján indokoltnak tartotta figyelembe venni.

1) A mandiner.hu [...] címen elérhető, majd 3 perces felvételén az I. kapunál történt események láthatóak. A 25. másodperctől kezdve a panaszos megbilincselése követhető nyomon: négy rendőr szorítja le a panaszoszt a földre, miközben többször felszólítják, hogy tegye hátra a kezét. A panaszos hátrafordul, majd a négy rendőr próbálja a kezét hátrafeszíteni.

2) A [...] címen elérhető, 15 perc hosszúságú videoanyag 5. percében látszódik a tüntetők igazoltatása az I. kapunál, és a 10. perctől megkezdik a láncok levágását a rendőrök.

3) A [...] címen elérhető, 15 perces videón az látható, ahogyan a rendőrök megpróbálják a tüntetőket az I. kapunál felemelni és elvinni az autóútról. A panaszoszt is többször felszólítják, hogy kelljen fel, aki azonban passzívan ellenáll, illetve belekapaszkodik a mellette ülő lábába. A rendőrök, miután hasztalan próbálják a panaszoszt felhúzni, elmennek a közeléből. Később egy rendőr a kerítéshez rögzített láncot erővágóval elvágja. Ezután, miután láthatóan nem történik a rendőri oldalról semmi, még több tüntető ül le az autóútra.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való jogát, az 54. § (1) bekezdésben foglalt, a fizikai integritás sérthetlenségét is magában foglaló emberi méltósághoz való jogát, illetve az abból levezethető testi-lelki egészséghez és testi épséghez való jogát, és az 55. § (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz való jogát.

1) A panaszbeadvánnyal összefüggésben a Testület elsőként a rendőrség intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

A panaszos beadványában arról számol be a sérelmezett eseményeket megelőző, azokat kiváltó körülményként, hogy egy demonstráción vett részt, amelyek keretén belül többedmagával passzív ellenállást tanúsított a rendezvény résztvevőivel szemben kifejtett

rendőri intézkedés kapcsán a fellépő rendőrökkel szemben. Bevallása szerint a Parlament déli sorompójánál ült az aszfalton, és társaival elzárták a parkoló bejáratát, így megakadályozva oda a gépjárművek bejutását.

Az ügyel összefüggésben rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható vált, hogy a Lehet Más a Politika (továbbiakban: LMP) képviselőjében 2011. december 19-én K. M. jelentett be békés demonstrációt 2011. december 23-ára a Parlament környékére. A 2011. december 19-én tartott egyeztetésről szóló jegyzőkönyv rögzíti, hogy az LMP a rendezvényt két különálló esemény keretei között kívánta megtartani akként, hogy 10 órától 14 óráig néma figyelemfelhívást, 16 órától 18 óráig egy tiltakozó demonstrációt valósítanak meg. A 10 órától 14 óráig tartó rendezvénynek nem voltak előkészületei, a szervezők sem színpadot, sem kihangosítást nem telepítettek. A bejelentés szerint az volt a szervezők elképzelése, hogy a résztvevők 10 órától gyülekeznek egyénileg a Parlament I. kapuja melletti járdaszakaszokon mindkét irányban, illetve a Parlament XVII. kapuja előtti járdaszakaszon. A rendezvény a gyülekezéssel egyidejűleg veszi kezdetét, amelynek keretében transzparenszekkel történő néma figyelemfelhívó jelenlétre kerül sor. A rendezvény 14 órakor ér véget, ezt követően a résztvevők a helyszínről egyénileg távoznak. A résztvevők a ki- és bejárat, valamint a közúti közlekedést semmilyen formában nem kívánják gátolni. A rendezvény célja a kormány politikájával kapcsolatos tiltakozó demonstráció. K. M. elmondta továbbá, hogy a rendezvény során a rendőrséggel minden tekintetben együttműködnek, és a Parlament rendeltetészerű működését, illetve a ki- és behajtást semmilyen formában nem kívánják akadályozni. A bejelentő a bejelentést utóbb telefonon módosította akként, hogy annak kezdő időpontját 10 óra helyett 9 órában jelölte meg.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a demonstráció során a panaszos társaival összekapaszkodva, több személy pedig egymással összeláncolva ült az úttesten, aminek következtében a parlamenti képviselők nem tudtak gépkocsival behajtani a parkolóba. A demonstrálók másik csoportja a kihajtást akadályozta ugyanilyen módszerrel. A jogsértő cselekmény abbahagyására L. P. r. őrnagy, a helyszín parancsnoka többször felszólította a jelenlévőket, közölve, hogy cselekményükkel elkövetik Btk. 175. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadság megsértése büntetést, azonban a résztvevők erre egyáltalán nem reagáltak. Ezt követően, a rendezővel folytatott egyeztetést követően L. P. r. őrnagy utasítást adott a rendőri intézkedések megkezdésére. A rendőrök a passzív ellenállást tanúsító résztvevőket egyesével vonták intézkedés alá, annak keretében a panaszossal szemben 11 óra 58 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatást és az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján ruházatátvizsgálatot foganatosítottak, majd az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították.

A fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos és társai egy bejelentett és a rendőrség által tudomásul vett rendezvény megtartása céljából jelentek meg 2012. december 23-án a Parlament előtti Kossuth téren, ahol magukat egymáshoz, illetve a parkoló bejáratához és a sorompóhoz láncolva, majd a földre leülve megakadályozták a Parlament parkolójába való bejutást, illetve az onnan történő kihajtást.

A rendezvény résztvevőinek fenti magatartásával összefüggésben a Testület a panaszjelzés keretében elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a rendőrségnek fennállt-e intézkedési kötelezettsége az adott körülmények között.

A rendőrség intézkedési kötelezettségét az Rtv. 13. §-a taglalja. a jogszabályhely (1) bekezdése rögzíti, hogy „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak”. A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes cselekményt, így például bűncselekményt megvalósító magatartást észlel, vagy ilyenről tájékoztatják.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, amely szerint nem foglalhat állást abban, hogy a panaszos elkövette-e a rendőrség által megjelölt bűncselekményt vagy sem, a bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőügyben eljáró hatóságok szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek szerint olyan esetekben, amikor a rendőrség valamely intézkedést vagy intézkedés-sorozatot azzal indokol, hogy azt az érintett által vélhetően elkövetett bűncselekmény alapozta meg, a Testület azt vizsgálja (az érintett bűnösségének kérdésében való állásfoglalás nélkül), hogy a bűncselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

Vizsgálata során a Testület figyelemmel volt a BH1984. 389. számú eseti döntésre is, amely szerint „megvalósítják a személyi szabadság megsértésének vétségét, akik a gépkocsi elé és mögé állva megakadályozzák a sértettet abban, hogy a helyszínről akarátának megfelelően – eltávozzék [Btk. 175. § (1) bek.]” A bíróság a konkrét ügy kapcsán kifejtette, hogy „a Btk. 175. §-a értelmében a személyi szabadság megsértését az követi el, aki mást személyi szabadságától megfoszt. Ez a törvényi tényállás a cselekvési szabadság meghatározott körét, a tartózkodási hely megválasztásának a szabadságát védelmezi. Az elkövetési magatartás átfog minden olyan magatartást, mely a sértettet a helyzetváltoztatásban, mozgásban vagy a tartózkodási hely megválasztásában korlátozza vagy akadályozza.”

Minderre tekintettel a Testület úgy ítélte meg, hogy jelen esetben a rendezvény résztvevői – köztük a panaszos – azzal, hogy a parkoló bejáratát a fent leírt módon elzárták, megvalósították a hivatkozott bűncselekményi tényállás – a Btk. 175. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadság megsértése büntett – olyan minimális szintű gyanúját, amely a velük szembeni rendőri intézkedéshez kellő jogalapot teremtett.

A Testület a fenti okfejtés alapján arra a megállapításra jutott, hogy a rendezvény résztvevőivel – köztük a panaszossal – szemben a rendőrség indokoltan, törvényi intézkedési kötelezettségének eleget téve foganatosított intézkedéseket, és kellő jogalap birtokában vonták őket – elsőként – igazoltatás alá.

2) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy a rendőri fellépés keretében a panaszossal szemben a rendőrség jogszerűen alkalmazott-e kényszerítő eszközöket.

A panaszost beadványában a következőképpen számolt be a történésekről. 11 óra körüli időben próbálták meg a rendőrök intézkedés alá vonni, és annak keretében elszállítani a helyszínről, de ekkor még ki tudott szabadulni a két rendőr kezei közül, majd visszaült a földre. A második inzultus előtt az egyik rendőr közölte a panaszossal, hogy bűncselekményt követett el, ezért felszólította, hogy hagyja el a területet. Erre a panaszos azt válaszolta, hogy

véleménye szerint nem követett el bűncselekményt. Közvetlenül ezután két rendőr megemelte a panaszost, aki a rendőrök fellépésének passzívan ellenállt, majd további két rendőr érkezett, hogy az előbbi kettőnek segítséget nyújtson. Ezek a rendőrök is megragadták a panaszost, és négyen együtt a földre fektették. Az egyik rendőr ezt követően a panaszos jobb, a másik a bal csuklóját próbálta a háta mögé csavarni, a harmadik rendőr pedig a lábát fogta a levegőben. A háta mögött lévő egyik rendőr továbbá egy kézzel a panaszos nyakát szorongatta, amit észlelve a panaszos két alkalommal is kiáltva kérte, hogy a rendőr engedje el a nyakát. Annak ellenére azonban, hogy rengeteg szemtanú látta az esetet, a rendőrség a szorításon még öt-hat másodpercig nem engedett. Ezután a panaszost hasra fektették és a fejét erővel az aszfalthoz nyomták, így a halántéka és homloka közti területen másfél cm-es duzzanat és horzsolás keletkezett.

A panaszos beadványához csatolta 2011. december 23-án kiállított járóbeteg vizsgálati lapját, amely az alábbi sérüléseke rögzíti: a homlok bal oldalán 2X3 cm-es contusio, felette felszínes abrasio látható, a beteg lehelete nem alkoholos. A jobb csukló nem duzzadt, enyhén nyomásérzékeny. Külsérelmi nyom nem látszik, a bőrön körkörös enyhe bőrpír észlelhető. A sérült végtagon keringési, mozgási és beidegzési zavar nincs. A többi végtag alakilag és funkcionálisan ép.

A rendőrségi iratok a történéseket az alábbiak szerint rögzítik. Az intézkedés során a rendőrök a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, és az Rtv. 48. § b), c) és d) pontjai alapján bilincset alkalmaztak. N. J. M. r. törzsőrmester és S. I. r. törzsőrmester a rendezvény helyszínére érkezve arra kaptak utasítást, hogy a földön – magukat egymáshoz láncolva – ülő tömegben lévő személyek előállítását kezdjék meg. A két törzsőrmester a panaszost felszólította cselekménye abbahagyására a „Törvény nevében” szavak előre bocsátásával, aminek nem tett eleget. Ezt követően S. I. r. törzsőrmester a panaszos bal, illetve N. M. J. r. törzsőrmester a jobb karjánál hóna alá nyúlva a felszólítást megismételték, majd a panaszost a szolgálati gépkocsihoz kívánták kísélni. Mivel a panaszos eközben mindkét kezével megpróbálta kivonni magát a rendőri intézkedés alól, igen nagy erőfeszítés árán sikerült csak megtartani a rendőröknek az egyensúlyukat. Ezt követően azonban a panaszos hanyatt vetette magát a földön. Ezt észlelve a rendőrök megpróbálták a hasára fektetni, és kezeit hátra helyzetbe helyezni, hogy meg tudják bilincselni, azonban a panaszos erősen ellenfejtett. Az intézkedés közben többször is felhívták a rendőrök a panaszos figyelmét, hogy működjön együtt, és ne álljon ellen, de ennek továbbra sem tett eleget. Az intézkedés eredményes befejezése érdekében K. A. r. törzsőrmester, P. Á. p. r. őrmester és Cs. B. r. őrmester sietett segítségére az intézkedőknek. Miután sikerült hasra fektetni a panaszost, Cs. B. r. őrmester a bal csuklójára, N. J. M. r. törzsőrmester pedig a jobb csuklójára fogott rá, így próbálták a kezeit hátrabilincselni. Ekkor a panaszos még erőteljesebben állt ellen olyan módon, hogy a teste alá akarta behúzni a kezeit. K. A. r. törzsőrmester a panaszos jobb lábánál, P. Á. p. r. őrmester pedig a jobb, illetve a bal karjánál segédkezett a bilincselésnél. Az ő segítségükkel a panaszos jobb kezét N. J. M. r. törzsőrmester, míg bal kezét Cs. B. r. őrmester bilincselte hátra. Miután tehát együttes erővel megtörték a panaszos ellenállását, az Rtv. 48. § b), c), d) pontjai alapján bilincselést alkalmaztak, amely eszköz elérte a kívánt eredményt. Ezt követően S. I. r. törzsőrmesterrel a karját fogva és a hóna alá nyúlva felemelték a panaszost, majd odakísérték a szolgálati gépjárműhöz, amibe aztán beültek. A szolgálati gépjárműben a panaszos magatartása megváltozott, a kapott utasításoknak eleget tett. Mivel az ellenállással teljesen felhagyott, a bilincset 12 óra 10 perckor eltávolították róla. Ezt követően a panaszost a gyorskocsi utcai objektumba szállították.

A rendőrségi kivizsgálás utal rá, hogy mivel a panaszos aktív ellenállást tanúsított, az intézkedés biztonságos befejezése érdekében szükségyszerű volt a mozgásképtelenné tétele. Ezen cél a sérülésveszély minimalizálásával a végtagok leszorításával érhető el. Ezt bizonyítja az is, hogy igen rövid idő elteltével (amíg a kb. 8-10 méterre lévő járműig kísérték) a panaszos ellenállása teljesen megszűnt, együttműködővé vált, ezért a bilincset még a helyszínen eltávolították róla.

A gyorskocsi utcai objektumban dr. K. G. r. o. őrnagy megvizsgálta a panaszost, majd a Szent János Kórház Traumatológiai osztályára irányította át. A kórházban az ellátó orvos további vizsgálatokat végzett, majd megállapította, hogy a panaszos fején, a szemöldöke felett 2 cm átmérőjű, 2-3 mm nagyságú duzzanat keletkezett, amely 8 napon belüli hámsérülés, továbbá a jobb csukóján zúzódásos nyomok vannak, amelyek ugyancsak 8 napon belül gyógyulnak. Egyéb külsérelmi nyom nem volt látható, azonban mivel a panaszos nagyon fájlalta a jobb csuklóját, az orvos nem tudta egyértelműen kizárni az elmozdulás nélküli törést, ezért 1 hét elteltével kontrollvizsgálatot írt elő.

A rendőrségi kivizsgálás megállapítása szerint a panaszos sérülései feltételezhetően a kényszerítő eszközök szakszerű használata során, a panaszos igen aktív ellenállásának köszönhetően keletkeztek. A testi kényszert a rendőrök a panaszos ellenállásának megtörésére, ellenszegülésének abbahagyására alkalmazták.

Az eseményekről rögzített videofelvételek a fenti leírásokat megerősítik. A [...] linken elérhető videofelvételen látszik, hogy a rendőrök megpróbálják elvezetni a panaszost, aki azonban próbálja magát kitépni az intézkedő rendőrök kezéből. A dulakodás során a panaszos elesik, amelyet követően az intézkedő rendőrök földre viszik, közben további két rendőr érkezik az intézkedők segítségére. A panaszos egyszer megpróbál felállni, de leszorítják a földre. (A felvételen csak a tömegben keresztül látszódnak az események, ezért teljesen tisztán nem kivehetők.) Az index.hu másfél perces videofelvételén az I. kapunál ülő tüntetőkkel szembeni rendőri intézkedés látszik. A panaszos mellett ülő férfit felállítják a rendőrök, amit a panaszos úgy próbál megakadályozni, hogy megfogja a férfi lábát, azonban az egyik intézkedő rendőr lefejtí róla a kezét. 1 perc 20 másodpercnél a panaszost akarják felállítani, aki azonban kitépi magát a rendőrök kezéből, és visszaül a földre. Az ATV Híradójának 9 perces felvételén 1 perc 58 másodpercnél látszik a panaszos, amint ellenáll a vele szemben kezdeményezett rendőri intézkedésnek. Miután azonban megpróbálja magát kitépni a rendőrök fogásából, egy harmadik rendőr hátulról kiemeli a lábát, és végül négyen együtt a földre fektetik. A rendőrök többször felszólítják, hogy tegye hátra a kezét, de a panaszos nem engedelmeskedik. Két rendőr a kezénél, míg egy harmadik a nyakánál fogva próbálja lenyomni a földre, de a panaszosnak sikerül kiszabadulnia és a hátára fordulnia. A rendőrök ismét többször felszólítják, hogy tegye hátra a kezét, eközben kívülről egy férfi azt kiabálja, hogy csak passzívan álljon ellen a panaszos, de azt erősen.

A Testület az események értékelésekor az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

Az Rtv. 16. §-a szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az arányosság követelményét a törvény 15. §-a taglalja: a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával; több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 19. §-a előírja azt is, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök alkalmazásával összefüggésben 39. §-ában az alábbi általános rendelkezéseket tartalmazza. „Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, a törvény nevében szavak előrebocsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A testi kényszer alkalmazásának szabályait az Rtv. 47. §-a rögzíti. A jogszabályhely értelmében a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. Ezen rendelkezéseket a Szolgálati Szabályzat 40. §-a az alábbiakkal egészíti ki: „A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat.”

A bilincselés szabályait az Rtv. 48. §-a határozza meg: a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére. A Szolgálati Szabályzat 41. §-a értelmében továbbá bilincs alkalmazása az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben – egyebek mellett – különösen azzal

szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg. A (7) bekezdés azt is leszögezi, hogy a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, fálnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

a) A Testület fentebb már állást foglalt abban a kérdésben, hogy a panaszossal – és a rendezvény többi résztvevőjével szemben – a rendőrség jogszerűen kezdett intézkedések foganatosításába. Ennek keretében a helyszínbiztosítás parancsnoka arra szólította fel a demonstrálókat, hogy ne állják el a parkoló bejáratát, onnan menjenek el, tegyék lehetővé a szabad be- és kihajtást. A felvételek és a felek előadása egyaránt alátámasztja, hogy a felszólításnak a résztvevők nem tettek eleget, és továbbra is összeláncolva akadályozták a forgalmat. A panaszos magatartása – saját bevallása és a felvételek tanúsága szerint is – megegyezett társaiéval.

Mivel tehát kétséget kívül megállapítható volt, hogy a rendőrség jogszerű felszólításának a panaszos az adott helyzetben nem tett eleget, az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat fent utalt rendelkezései alapján megnyílt a lehetőség a rendőrség számára arra, hogy vele szemben Rtv. szerinti intézkedéseket és kényszerítő eszközöket alkalmazzanak.

Mivel a legcsekélyebb súlyú kényszerítő eszköz a testi kényszer, a rendőrök – a Testület meglátása szerint helyesen – először annak segítségével próbálták a panaszost jogszerűtlen magatartásának továbbfolytatásában megakadályozni.

A Testület tehát úgy ítélte meg, hogy a rendőri felszólításnak nem engedelmeskedő panaszossal szemben a rendőrök indokoltan alkalmaztak testi kényszert, így azzal összefüggésben emberi méltósághoz való alapvető jogának a megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani.

b) A panaszos arról számol be, hogy előbb kettő, majd négy rendőr alkalmazott vele szemben testi kényszert, meghozzá olyan módon, hogy a végtagjait lefogták, illetve az egyik rendőr a panaszos nyakát szorítva tartotta őt a földön.

A Testület a testi kényszer alkalmazásának a módját az arányosság követelményére figyelemmel értékelte, amely kapcsán az alábbi megállapításokat teszi.

Az eseményekről rögzített videofelvételeken tisztán nyomon követhető, hogy a rendőrök a panaszost e kényszerítő eszközök alkalmazása során folyamatosan, több alkalommal szólították fel arra, hogy a felszólításaiknak engedelmeskedjen, és az intézkedéseiknek ne álljon ellen. Ennek ellenére a panaszos egészen a bilincs felhelyezéséig aktívan ellenszegült: előbb kivonta magát a rendőrök fogásából, majd a földre feküdt, hátára fordult, miközben kezével végig ellentartott. Az AVT kamerái továbbá azt rögzítették, amint a rendőrök többször felszólítják a panaszost, hogy tegye hátra a kezét, de a panaszos nem engedelmeskedik, ezután két rendőr a kezénél, míg egy harmadik a nyakánál fogva próbálja lenyomni, de a panaszosnak sikerül kiszabadulnia és a hátára fordulnia.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás melléklete részletesen tartalmazza az egyes intézkedési taktikák leírását. A kényszerítő eszközök alkalmazásának alapvető taktikáiról szóló fejezetben, a testi

kényszerre vonatkozó alapelvek között szerepel – többek között –, hogy a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar-és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr továbbá az őt ért támadás során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

A konkrét esetben a rendőri fellépés arányosságának értékelésekor a Testület abból indult ki, hogy a rendőrök fellépése fokozatosnak volt tekinthető, és egyre súlyosabb eszközök és módszerek, illetve egyre több rendőri erő bevetésével próbálták a panaszost intézkedés alá vonni annak megfelelően, hogy folyamatosan ellenállást tanúsított.

A Testület végül arra a megállapításra jutott, hogy a rendőröknek a panaszossal szemben tanúsított eljárása során nem volt tapasztalható olyan feltűnő aránytalanság, amely a panaszos oldalán alapjogsértés megállapítására adott volna okot.

Ezért a testi kényszer foganatosításának a módja miatt a Testület a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának a megsértését nem állapította meg.

c) A testi kényszer mellett, illetve azt követően a rendőrök a panaszos kezeit megbilincseltek.

A kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerűségének vizsgálatakor az események azon momentumainak tulajdonított különös jelentőséget a Testület, hogy a testi kényszer alkalmazása során a panaszos megpróbált visszatérni társaihoz olyan módon, hogy igyekezett magát kibontani a rendőrök fogásából. Ezen magatartásával az intézkedéssel szemben – a Szolgálati Szabályzatban foglaltak szerint – aktív ellenszegülést tanúsított, egyúttal alapot adott az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontjai szerinti, vagyis a szökésének megakadályozására és az ellenszegülésének megtörésére irányuló rendőri beavatkozásra.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben a rendőrök indokoltan és jogszerűen alkalmaztak bilincselést, és amiatt nem állapította meg a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának megsértését.

3) A panaszos sérelmezi, hogy miután kényszerítő eszközöket alkalmaztak vele szemben, egy rendőrségi gépkocsiba ültették, majd előállították a rendőrség gyorskocsi utcai objektumába.

A rendőrség az előállítás jogalapjaként az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozott, vagyis, hogy a panaszos magatartásával a Btk. 175. § (1) bekezdése szerinti bűncselekmény gyanúját valósította meg.

Ezen ok kapcsán a Testület fentebb, a rendőrség intézkedési kötelezettségének vizsgálata során kifejtette, hogy megítélése szerint az adott körülmények között fennállt a jogellenes cselekmény elkövetésének olyan szintű gyanúja, amely a rendőri fellépéshez jogalapot teremtett. Ennek megfelelően az előállítás kapcsán is azonos következtetésre jutott, úgy ítélte meg tehát, hogy az előállítás végrehajtásához kellő jogalapot biztosított a panaszos minimális gyanút megvalósító magatartása. Ennek megfelelően megállapította, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja alapján a panaszos előállítható volt.

Mivel azonban a megjelölt előállítása ok nem kötelező jelleggel írja elő a rendőrség számára az intézkedést, hanem megköveteli az adott eset egyedi körülményeinek a mérlegelését, a

Testület a panaszos előállítását annak arányossága szempontjából is szükségesnek tartotta értékelni.

Ebben a körben figyelemmel volt arra, hogy a rendőrök a panaszost előbb csak igazoltatták, majd ketten megpróbálták elkísérni a parkoló közeléből, ám a panaszos a fogásból kiszabadulva megpróbált visszatérni a többi demonstráléhoz, és végül további rendőri segítség igénybevételére volt szükség ahhoz, hogy az ellenállását megtörjék, és a területről eredményesen elkísérjék.

Ilyen előzmények ismeretében a Testület számára nem volt kétséges, hogy amennyiben a panaszos a helyszín közelében marad, újra csatlakozik demonstráló társaihoz, jogellenes tevékenységét továbbfolytatja. Így a nem tartotta aránytalannak a Testület a rendőrség azon döntését, hogy gondoskodtak a panaszos helyszínről való elszállításáról.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában és az arányosság követelményét is tiszteletben tartva került sor, azzal összefüggésben tehát nem látott okot a személyi szabadsághoz fűződő alapjog sérelmének megállapítására.

4) Végül azt is értékelte a Testület, hogy a rendőrség a panaszost sérüléseivel összefüggésben megfelelően eleget tett-e az Rtv. 17. §-ából fakadó kötelezettségeinek.

A panaszos előadása szerint a rendőrségen orvos vizsgálta meg, azonban a tarkója jobb oldalán lévő horzsolásokat, amelyek még 4 nappal később is látszódtak nem rögzítette, pedig látnia kellett, hiszen alaposan vizsgálatot végzett. A rendőrségen az orvos beutalta a panaszost a Szent János Kórházba, ahová a rendőrök el is vitték. A kórházban a panaszos koponyájáról és a bal csuklójáról röntgenfelvételeket készítettek, amely kimutatta, hogy jobb csuklóján zúzódás keletkezett, ezért gipszsinbe tették az alkarját. Mindez a járóbeteg vizsgálati lapból is kitűnik. Utal rá a panaszos, hogy jobb vállízületében – meghúzódás következtében – fájdalmat éret még az esetet követő 12. napon is.

A rendőrségi iratok beszámolója szerint a gyorskocsi utcai objektumban dr. K. G. r. o. őrnagy megvizsgálta a panaszost, majd a Szent János Kórház Traumatológiai osztályára irányította át. A kórházban az ellátó orvos további vizsgálatokat végzett, és megállapította, hogy a panaszos fején, a szemöldöke felett 2 cm átmérőjű, 2-3 mm nagyságú duzzanat keletkezett, amely 8 napon belüli hámsérülés, továbbá a jobb csuklóján zúzódásos nyomok vannak, amelyek ugyancsak 8 napon belül gyógyulnak. Egyéb külsérelmi nyom nem volt látható, azonban mivel a panaszos nagyon fájlalta a jobb csuklóját, az orvos nem tudta egyértelműen kizárni az elmozdulás nélküli törést, ezért 1 hét elteltével kontrollvizsgálatot írt elő.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

a) Azzal összefüggésben, hogy a rendőrség megfelelően eleget tette-e a sérülés okozásának elkerülésére vonatkozó kötelezettségének, a Testület a következő megállapításokat teszi.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során kizárólag a panaszos és az érintett rendőrök írásbeli nyilatkozata, valamint az intézkedő r. őrmester sérüléseiről készített orvosszakértői vélemény állt rendelkezésre.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta az ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

Jelen esetben a sérelmezett események 2011. december 23-án zajlottak, és a panaszos aznap, még fogvatartása idején részesült orvosi ellátásban. Megállapítható továbbá, hogy a panaszosnak az orvos megállapításai szerint a kezén és a fején voltak sérülései, amely kapcsán – azok helyéből és jellegéből fakadóan – elmondható, hogy származhattak akár bántalmazásból is. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a rendőrök előadása szerint a panaszos olyan módon sikerült intézkedés alá vonni, hogy vele szemben testi kényszer alkalmaztak, a földre vitték, majd a kezeit is megbilincseltek, a Testület azt a lehetőséget sem tudta kizárni, hogy a panaszos sérülései ezen cselekmények során keletkeztek.

Ilyen körülmények között a Testület felelősséggel csak annyit állapíthatott meg, hogy a panaszos sérülései egyaránt keletkeztek a panaszossal szemben megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában alkalmazott kényszerítő eszközök használata miatt, és jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazása, azaz bántalmazás eredményeként is.

A Testület megítélése szerint ezért nem lehetett egyértelműen megállapítani, hogy a rendőrség a konkrét esetben kellő mértékben eleget tett-e a sérülés okozására vonatkozó jogszabályi kötelezettségének.

A Testület ezért azzal kapcsolatosan, hogy a rendőrség a panaszossal szemben tanúsított fellépés során megfelelően eleget tett-e az Rtv. 17. §-ából fakadó kötelezettségeinek, a rendőrség oldalán mulasztást, illetve a panaszos oldalán alapjogsértést – testi épséghez való jogának megsértését – nem állapította meg.

b) Az eset körülményeinek ismeretében a Testület megállapította, hogy a panaszos orvosi ellátásáról a rendőrség a történéseket követően kellően rövid időn belül, a panaszos beszállítását követően gondoskodott.

Az orvosi ellátás biztosítása kapcsán ezért a Testület a panaszos testi-lelki egészséghez fűződő jogának megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani.

V.

A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendezvény résztvevőivel – köztük a panaszossal – szemben a rendőrség indokoltan, törvényi intézkedési kötelezettségének eleget téve foganatosított intézkedéseket, és kellő jogalap birtokában vonta őket igazoltatás alá.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőri felszólításnak nem engedelmeskedő panaszossal szemben a rendőrök indokoltan alkalmaztak testi kényszert, így azzal összefüggésben emberi méltósághoz való alapvető jogának a megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani. A testi kényszer foganatosításának a módja miatt a Testület a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának a megsértését szintén nem állapította meg. A panaszossal szemben a rendőrök indokoltan és jogszerűen alkalmaztak bilincselést, és amiatt nem állapította meg a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának megsértését

A panaszos előállítására kellő jogalap birtokában és az arányosság követelményét is tiszteletben tartva került sor, azzal összefüggésben tehát nem látott okot a személyi szabadsághoz fűződő alapjog sérelmének megállapítására.

A Testület azzal kapcsolatosan, hogy a rendőrség a panaszossal szemben tanúsított fellépés során megfelelően eleget tett-e az Rtv. 17. §-ából fakadó kötelezettségeinek, a rendőrség oldalán mulasztást, illetve a panaszos oldalán alapjogsértést – testi épséghez való jogának megsértését – nem állapította meg.

Az orvosi ellátás biztosítása kapcsán a Testület a panaszos egészséghez fűződő jogának megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani.

Mindezekre tekintettel a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. július 4.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET